

AANVULLEND ECOLOGISCH ONDERZOEK

FRANS HALSLAAN (ONG.)

TE BILTHOVEN

Ecologie

Rapportage Aanvullend ecologisch onderzoek

Frans Halslaan (ong.) te Bilthoven

Opdrachtgever	Wonam Project Drees B.V. Koningin Wilhelminaplein 856 1062 KS Amsterdam De heer G. Koshiek
Rapportnummer	14958.003
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	1 oktober 2021
Vestiging	Brabant Heinz Moormannstraat 1b 5831 AS Boxmeer 088 - 5001600 boxmeer@econsultancy.nl
Opsteller	Mevrouw F. Boonk, MSc
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Mevrouw R. Heldens
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek. Het onderzoek betreft echter een momentopname en geeft een inschatting van de aanwezigheid van beschermde soorten op de onderzoekslocatie. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is nooit met zekerheid uit te sluiten. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	3
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK.....	4
4	ONDERZOEKSMETHODIEK	5
5	ONDERZOEKSRESULTATEN	6
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	7
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	8

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Wonam Project Drees B.V. opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek aan de Frans Halslaan (ong.) te Bilthoven.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen herontwikkeling van de onderzoekslocatie en naar aanleiding van de resultaten van de quickscan Wet natuurbescherming die Econsultancy in februari 2021 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 14958.002, d.d. 1 maart 2021). Uit de resultaten van de quickscan is gebleken dat voor uitvoering van de werkzaamheden, aanvullend onderzoek naar hazelworm, levendbarende hagedis en dennenorchis noodzakelijk is.

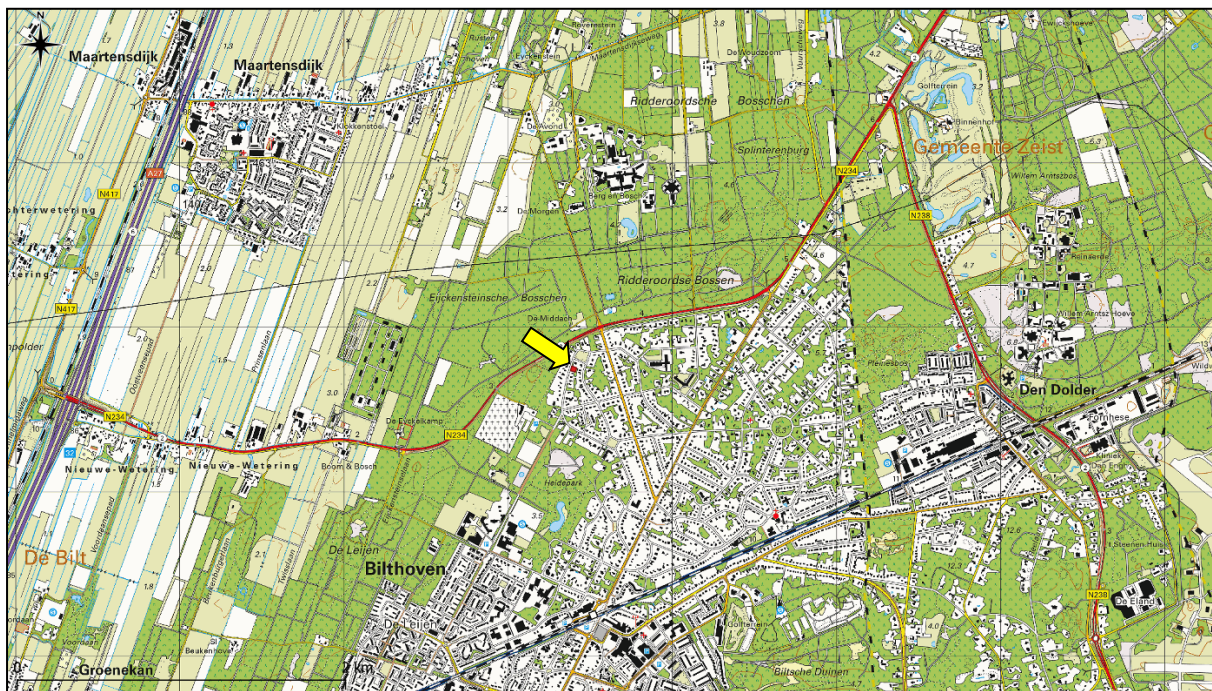
Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 915 \text{ m}^2$) ligt aan de Frans Halslaan (ong.), in de rand van de kern van Bilthoven.

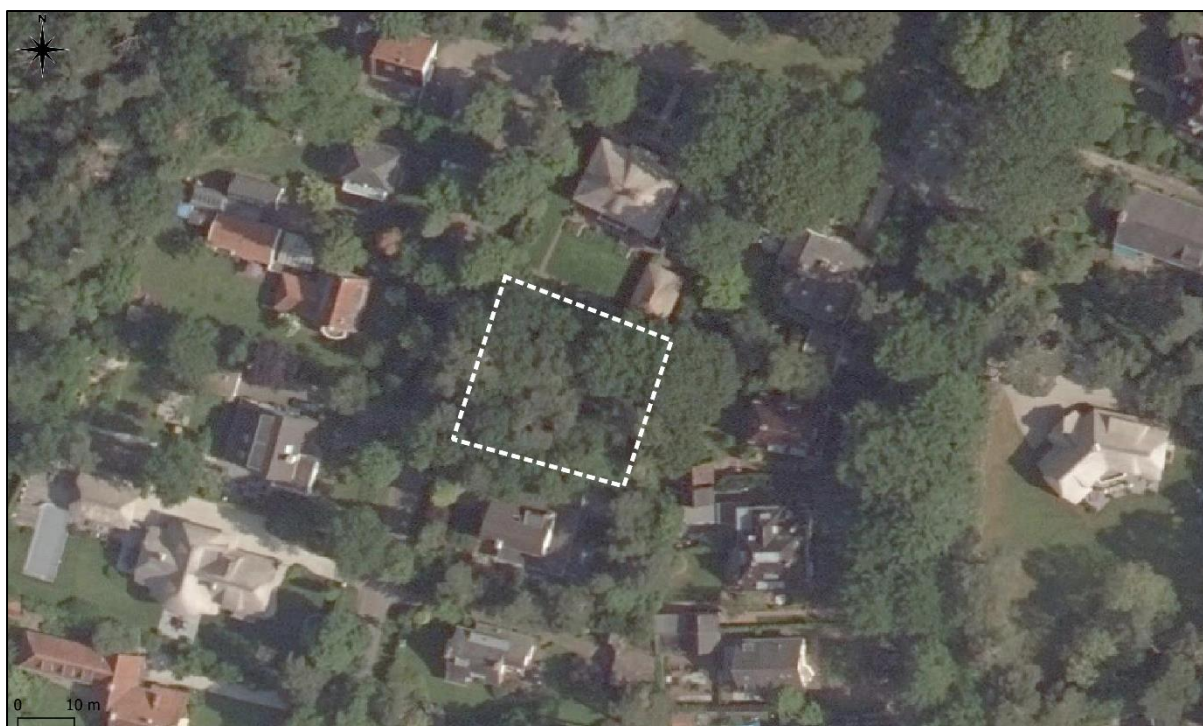
Volgens de topografische kaart van Nederland zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 142.408$, $Y = 461.728$. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft een bosschage en is verder geheel onbebouwd. De begroeiing bestaat voornamelijk uit grove den, ruwe berk, beuk, Amerikaanse eik en enkele inlandse eikensoorten. Enkele van deze bomen zijn begroeid met klimop. In de struiklaag bevinden zich enkele soorten als taxus, hultst en laurierkers. Tevens zijn enkele takkenhopen van snoeiafval aanwezig. De omgeving van de onderzoekslocatie bestaat uit vrijstaande woonhuizen met bijbehorende tuinen. Verder ten westen en ten noorden van de onderzoekslocatie bevindt zich een uitgestrekt bosgebied en een provinciale weg (N234).

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 8 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek ten bate van de quickscan.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

Figuur 3. Westzijde onderzoekslocatie gezien vanuit meest zuidwestelijke hoek.

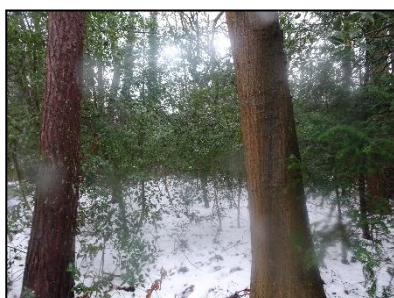
Figuur 4. Westzijde onderzoekslocatie vooraanzicht.

Figuur 5. Westzijde onderzoekslocatie gezien vanuit meest noordwestelijke hoek.

Figuur 6. Snoeiafval op onderzoekslocatie.

Figuur 7. Weergave enkele bomen en struiken op onderzoekslocatie.

Figuur 8. Weergave enkele bomen en struiken op onderzoekslocatie.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens een bouwvlak te creëren op de onderzoekslocatie ten behoeve van nieuwbouw. Hiertoe zullen bomen gekapt worden en struweel verwijderd.

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Uit de quickscan blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming er op sommige punten meer informatie is benodigd:

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel I. In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningtrajecten. In de tabel is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel I. Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen*
Broedvogels	algemeen	ja	ja	nee	nee	het verwijderen van nestgelegenheden buiten het broedseizoen uitvoeren, of voorgaand de werkzaamheden een broedvogel-inspectie uitvoeren door een ter zake kundige.
	jaarrond beschermd	ja	nee	nee	nee	er zijn geen nesten aanwezig van jaarrond beschermde vogelsoorten.
Vleermuizen	verblijfplaatsen	nee (wel in omgeving)	mogelijk	nee	nee	verstorende verlichting richting potentiële verblijfplaatsen (woning aan de Frans Halslaan 80) voorkomen.
	foerageergebied	ja	nee	nee	nee	-
	vliegroutes	ja (in omgeving)	nee	nee	nee	verstorende verlichting richting potentiële vliegroute (bomenlaan Frans Halslaan) voorkomen.
Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën		ja	mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht ten aanzien van soorten als egel, hermelijn, wezel, bunzing-diverse muizensoorten, gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander.
Reptielen		ja	mogelijk	ja	mogelijk	aanvullend onderzoek naar levendbarende hagedis en hazelworm.
Vissen		nee	nee	nee	nee	-
Libellen en vlinders		nee	nee	nee	nee	-
Overige ongewervelden		nee	nee	nee	nee	-
Vaatplanten		ja	mogelijk	ja	mogelijk	aanvullend onderzoek naar dennenorchis.

* Wijzigingen in het planvoornemen kunnen van invloed zijn op de uitkomst van het onderzoek.

Gebiedsbescherming	Gebied aanwezig	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Vergunningplicht	
Natura 2000	5,5 km	nee	nee	nee	-
Natuurnetwerk Nederland	70 m	nee	nee	nee	-
Houtopstanden	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	-

* Wijzigingen in het planvoornemen kunnen van invloed zijn op de uitkomst van het onderzoek.

Conclusie

Op basis van de onderhavige quickscan Wet natuurbescherming dient voor de uitvoering van de plannen meer informatie te worden verkregen door middel van aanvullend onderzoek omtrent de aanwezigheid van levendbarende hagedis, hazelworm en dennenorchis. Indien een of meerdere van bovengenoemde soorten gebruik maken van de onderzoekslocatie, dienen maatregelen te worden

getroffen en dient naar verwachting een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd.

Ten aanzien van algemene broedvogels kunnen overtredingen worden voorkomen door rekening te houden met het broedseizoen of voorgeand de werkzaamheden een broedvogelinspectie te laten uitvoeren door een ter zake kundige. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Ten aanzien van algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën is het binnen het kader van zorgplicht noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen.

Ten aanzien van potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen in de woning aan de Frans Halslaan 80 en de potentiële vliegroute met betrekking tot de bomenlaan aan de Frans Halslaan dient rekening te worden gehouden met het voorkomen van toenemende verlichting in de richting van deze potentiële functies.

Voor beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn overtredingen ten aanzien van de Wet natuurbescherming wegens het ontbreken van geschikt habitat, het ontbreken van sporen, de aard van de ingrepen en/of vanwege een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling niet aan de orde. Wel dient rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht.

Aangaande Natura 2000-gebieden, Natuurnetwerk Nederland en houtopstanden worden geen bezwaren voorzien in de uitvoering van de voorgenomen plannen op de onderzoekslocatie.

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

Levendbarende hagedis en hazelworm

Voor het onderzoek naar hazelworm en levendbarende hagedis zijn zes veldrondes uitgevoerd. Aangezien de onderzoeksperiodes voor hazelworm en levendbarende hagedis niet goed overlappen, is een extra veldronde uitgevoerd om de aanwezigheid van de levendbarende hagedis uit te kunnen sluiten conform het kennisdocument *Levendbarende hagedis* (BIJ12, 2017).

Tijdens het veldbezoek van 17 mei 2021 zijn tevens 12 herpetoplaatjes op de onderzoekslocatie uitgelegd, op voor reptielen geschikte locaties en is tegelijkertijd gezocht naar de aanwezigheid van de levendbarende hagedis en hazelworm door het omdraaien van stronken en andere materialen. In de periode vanaf juni tot september zijn nogmaals vijf veldbezoeken uitgevoerd. Tijdens deze veldbezoeken is gezocht naar zonnende en/of schuilende dieren onder en nabij de geplaatste herpetoplaatjes. In combinatie met het omdraaien van objecten als boomstronken en andere materialen levert de bovenstaande onderzoeksopzet voldoende zekerheid om de aanwezigheid van reptielen vast te stellen dan wel uit te sluiten. De onderzoeksopzet is conform hetgeen is voorgeschreven in het Kennisdocument *Levendbarende hagedis* (BIJ12, versie 1.0, juli 2017), het Soortinventarisatieprotocol in het kader van de Wet natuurbescherming van het Netwerk Groene Bureaus (versie juli 2017) en de handleiding voor het monitoren van reptielen in Nederland (RAVON, herziene uitgave 2015).

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van de levendbaren de hagedis gunstig. Tijdens geen van de veldbezoeken was de temperatuur lager dan 12 °C. De windsnelheid lag beneden de 5 Bft. en er was geen sprake van neerslag. Het was overwegend zonnig tot half bewolkt.

Dennenorchis

Voor het onderzoek naar de dennenorchis zijn twee inventarisatierondes uitgevoerd tijdens de bloei-periode van de betreffende soort (juli tot september). Door de inventarisatie te spreiden over twee veldbezoeken is de waarnemingskans van alle eventueel aanwezige individuen van dennenorchis het grootst.

Tabel II. Overzicht veldbezoeken.

2021		mei		juni	juli	augustus	september
levendbarende hagedis en hazelworm	tijdstip	1x overdag	-	4x overdag			-
	datum	17 mei		23 juni, 16 juli, 27 juli, 18 en 25 augustus			
	functie	herpeto-platen verblijfplaatsen en aanwezigheid		verblijfplaatsen en aanwezigheid			
dennenorchis	tijdstip	-			2x overdag		-
	datum				combinatie reptielen		
	functie				standplaats		

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

Tijdens geen van de veldbezoeken zijn waarnemingen gedaan van de levendbarende hagedis of hazelworm. Het is dan ook uitgesloten dat de onderzoekslocatie een functie heeft voor reptielen. Als gevolg van de voorgenomen plannen vindt ten aanzien van reptielen dan ook geen overtreding van de Wet natuurbescherming plaats.

Tijdens geen van de veldbezoeken zijn waarnemingen gedaan van de dennenorchis. Het is dan ook uitgesloten dat de onderzoekslocatie een standplaats voor de dennenorchis bevat en dat er sprake is van een overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van deze soort.

Waargenomen soorten betreffen de alpenwatersalamander (waarneming op 23 juni) en kleine watersalamander (27 juli 2021). Vanwege de sporadische waarnemingen betreffen dit incidenteel aanwezige individuen.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

De alpenwatersalamander betreft een nationaal beschermde soort onder het beschermingsregime van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het is verboden desbetreffende soorten opzettelijk te doden en/of vaste voortplantings- en rustplaatsen te beschadigen of te vernielen. Maatregelen dienen getroffen te worden om het doden van individuen te voorkomen. Dergelijke maatregelen dienen vastgelegd te worden in een ecologisch werkprotocol welke ten tijde van de werkzaamheden op de onderzoekslocatie aanwezig dient te zijn.

Maatregelen kunnen betreffen het werken buiten de gevoelige periode van overwintering. Het verwijderen van ondergroei en struweel en het uitvoeren van graafwerkzaamheden op de locatie dient buiten de overwinteringsperiode plaats te vinden (1 oktober – 15 maart). Vanwege de functie van de onderzoekslocatie voor algemene broedvogels rest daarom een beperkte periode om de werkzaamheden uit te voeren (zie tabel III).

Tabel III. Ecologische planning voor uitvoeren van werkzaamheden per ingreep/soortgroep.

Ingreep	Soortgroep	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	maart	april
Verwijderen struweel en bomen	Algemene amfibieën en alpenwatersalamander												
	Algemene broedvogels												
minst ongunstige periode om werkzaamheden uit te voeren													
ongunstigste periode om werkzaamheden uit te voeren (in het kader van de algemene zorgplicht deze periode bij voorkeur ontzien)													
ongunstigste periode om werkzaamheden uit te voeren													

Een alternatief betreft de kap van de bomen en het snoeien van struweel buiten het broedseizoen om de vestiging van broedvogels in het aankomende seizoen te voorkomen. Vanwege verblijfplaatsen van amfibieën onder het struweel, tussen boomwortels en andere plekken op de bodem, dient tijdens kap bij voorkeur geen gebruik gemaakt te worden van zware machines. Boomwortels, strooisellaag en overige rustplekken dienen behouden te blijven. Na de periode van winterrust van de alpenwatersalamander en algemene amfibieën kan vervolgens het overige (lage) struweel verwijderd worden en kan de locatie bouwrijp gemaakt worden. Zodra er sprake is van het uitvoeren van de werkzaamheden binnen de periode van winterrust, dan kan de vestiging van amfibieën voorkomen worden door amfibieënschermen te plaatsen rond het plangebied. De werkzaamheden dienen onder ecologische begeleiding uitgevoerd te worden.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van Wonam Project Drees B.V. een aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Frans Halslaan 80 te Bilthoven.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen herontwikkeling van de onderzoekslocatie en naar aanleiding van de resultaten van de quickscan Wet natuurbescherming die Econsultancy in februari 2021 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 14958.002, d.d. 1 maart 2021). Uit de resultaten van de quickscan is gebleken dat voor uitvoering van de werkzaamheden, aanvullend onderzoek naar hazelworm, levendbarende hagedis en dennenorchtis noodzakelijk was.

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens een bouwvlak te creëren op de onderzoekslocatie ten behoeve van nieuwbouw. Hiertoe worden bomen gekapt en struweel verwijderd.

Functie onderzoekslocatie voor beschermde soorten

Op de onderzoekslocatie is gedurende het veldonderzoek van 2021 een individu van de streng beschermde alpenwatersalamander aangetroffen. Daarnaast heeft de onderzoekslocatie een functie voor algemene amfibieën, waarvoor tevens een zorgplicht geldt.

Conclusie

Maatregelen dienen getroffen te worden om het doden van individuen te voorkomen. Dergelijke maatregelen dienen vastgelegd te worden in een ecologisch werkprotocol welke ten tijde van de werkzaamheden op de onderzoekslocatie aanwezig dient te zijn.

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Een mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of voortplantingsplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

